

Associació Internacional de

Ciutats Educadores

29
Butlletí
informatiu
2019

CIUTATS
EDUCADORES PER A
UN MÓN MILLOR

experiència

Tampere presenta: "Adopta un monument"

Tampere és la tercera ciutat de Finlàndia i té una població de 231.853 habitants. És l'aglomeració més gran de l'interior del país i un important pol urbà, econòmic i cultural. El 24 % de la seva superfície és aigua, procedent dels seus 200 llacs i estanys. Tampere és un centre de tecnologia punta, recerca i negocis, i ha estat pionera industrial a Finlàndia des del segle XVIII.

El nostre entorn està ple de llocs, edificis, construccions, etc. que han estat poc estudiats o fins i tot oblidats, la qual cosa ha provocat que aquest patrimoni històric i cultural no s'hagi catalogat i preservat com a tal. No obstant això, formen part de la nostra història. Per tal d'animar la ciutadania a participar

activament en l'adopció de monuments oblidats, culturalment i històricament significatius, Tampere va crear, l'any 2008, la iniciativa "Adopta un monument", gestionada pel Museu Vapriikki. A través d'ella, es pretén cuidar, visibilitzar i, en alguns casos, donar una nova utilitat a aquests monuments o llocs.

Així doncs, les persones adoptants s'encarreguen de la cura de llocs arqueològics, construccions històriques i edificis antics poc coneguts com ara molins, baixadors de tren, glorietses, capelles, quioscos, ponts, així com també túmuls funeraris, fortificacions històriques o prehistòriques, etc. que necessiten treballs de manteniment, ja que es troben abandonats o en desús.

Per participar en l'experiència, les persones voluntàries reben formació bàsica per dur a terme les seves tasques. El seu treball consisteix a investigar sobre la història dels llocs, participar en l'elaboració de plans d'actuació i fer tasques de manteniment (neteja de vegetació, pintura de superfícies, reparació de finestres, neteja de sostres i canaletes, eliminació de deixalles, etc.). A més,

poden actuar com a guies culturals locals, organitzar visites, tallers, presentacions, recopilar informació científica sobre el lloc adoptat o dissenyar panells informatius per a la promoció del patrimoni cultural. No obstant això, els treballs que requereixen habilitats especialitzades els duen a terme professionals (arqueòlegs, restauradors, conservadors experts, etc.). Els/les voluntaris/àries poden ser persones individuals, comunitats, associacions, empreses o entitats públiques, com per exemple una escola.

Les persones implicades manifesten un gran entusiasme per participar en la iniciativa que, juntament amb el saber fer dels professionals, ha resultat ser molt efectiva i ha aconseguit un gran impacte. Fins ara, s'han adoptat aproximadament 40 llocs o monuments, amb més de 3.000 participants implicats en el projecte. 22 ciutats de la Regió de Tampere s'han adherit a la iniciativa, la qual s'ha estès també a altres ciutats de Finlàndia.

Presenta: Ajuntament de Tampere

Contacte: Sra. Tuija-Liisa Soininen, Directora del Museu Provincial Pirkanmaa, Centre de Museus Vapriikki

e-mail: Tuija-liisa.soininen@tampere.fi

Una iniciativa de promoció del voluntariat en el manteniment, la preservació i la difusió del patrimoni local.

editorial

El compromís amb els principis de la Carta de Ciutats Educadores té un caràcter d'opció política global, lluny d'interpretacions partidistes, en la mesura que comporta el compromís amb un model de ciutat en el qual regeixen la inclusió, la igualtat d'oportunitats, la justícia social, la democràcia participativa, la convivència entre diferents cultures, el diàleg entre generacions, la promoció d'un estil de vida saludable i respectuós amb el medi ambient, la planificació d'una ciutat accessible i interconnectada i la cooperació i la pau, entre altres aspectes. Principis, tots aquests, alineats amb l'Agenda 2030 de les Nacions Unides per a un desenvolupament sostenible.

Al llarg d'aquests gairebé 30 anys que han transcorregut des que es va proclamar, la Carta s'ha traduït en uns procediments que, a diferents ritmes i amb diversos abastos, han donat uns resultats singulars a cada ciutat.

Al Comitè Executiu de l'Associació Internacional de Ciutats Educadores (AICE) li ha semblat útil disposar d'un instrument al servei de l'aplicació de la Carta. «**De la lectura de la Carta a la consolidació d'una Ciutat Educadora**» és una guia metodològica que s'ha d'adaptar a cada ciutat, en funció de la seva trajectòria, les característiques i el context.

Amb aquest instrument es pretén que les ciutats associades renovin o reafirmen el seu compromís d'avançar en la construcció d'una Ciutat Educadora i consolidin els seus avanços per situar l'educació com una prioritat en l'agenda municipal. Així mateix, aquesta eina pretén animar noves ciutats a iniciar aquest procés apassionant de construir una Ciutat Educadora, ja sigui per iniciativa dels seus líders o animades per la societat civil.

La guia ens presenta dos camins que l'administració municipal ha de recórrer: la

via interna, que planteja la necessitat d'una coordinació i intercanvi real entre els diferents departaments i serveis municipals, és a dir, la famosa transversalitat; i la via externa, consistent en la participació autèntica i el treball conjunt entre ajuntament i ciutadania. Només parlant amb la gent, compartint problemes, visions i ambicions i creant complicitats construirem una Ciutat Educadora assentada sobre els valors de la inclusió i la cohesió social que promou la Carta.

Us animem a prendre la guia com un punt de partida a partir del qual cada ciutat ha de traçar el seu propi trajecte, no pas com un punt d'arribada o finalitat tancada en si mateixa.

Secretariat de l'AICE

c/ Avinyó 15, 4ª planta
08002 Barcelona
Tel. + 34 93 342 77 20
E-mail: bidce@bcn.cat

saps que...

★ El **Dia Internacional de la Ciutat Educadora 2019** tindrà lloc el 30 de novembre amb el lema «**Escoltar la ciutat per transformar-la**». Consulteu el nostre web per veure les propostes de celebració; també us podeu inspirar consultant les activitats que han dut a terme altres ciutats en edicions anteriors: www.edcities.org/dia-internacional-cat-2019/

★ El **Premi Ciutats Educadores 2020** guardonarà tres experiències innovadores emmarcades en el tema «**Inclusió i democratització de la cultura**». Les ciutats que compleixin els requisits poden presentar els seus projectes fins al **2 de desembre de 2019**.

★ La vostra ciutat vol acollir el **Congrés Internacional de l'AICE previst per a l'any 2022** i teniu una proposta que pugui interessar a les ciutats associades? Podeu enviar les vostres candidatures per ser-ne seu fins al **3 de febrer!** Al portal de l'AICE trobareu els requisits i criteris de candidatura.

★ Recentment ha tingut lloc la II Trobada de Ciutats Educadores i Intel·ligents, organitzada per la Universitat de Passo Fundo (**Brasil**), amb la col·laboració dels ajuntaments de

Soledade i Marau. També han celebrat els seus congressos nacionals entre l'abril i el maig de 2019 les xarxes territorials de **l'Argentina** (Godoy Cruz: Ciutats i comunitats sostenibles), **Mèxic** (León-Guanajuato: La ciutat educadora, creant espais per a la pau) i **Portugal** (Lagoa do Algarve: Crear (en la) ciutat).

★ A l'octubre es reuniran les ciutats associades de la regió **Àsia Pacífic** a Dangjin amb el lema «Ciutat sostenible i educació». Per la seva banda, el **Grup de Treball del Nord d'Europa** es reunirà a Brussel·les per continuar aprofundint en l'educació com a via d'inclusió social. La propera **Trobada de la Xarxa Portuguesa** se celebrarà a Pombal al començament de novembre i les ciutats de la **RECE** es reuniran a Sevilla el març del 2020 a la XV Trobada, que tindrà com a lema «Ciutats que senten, respiren i abraçen».

★ L'AICE participa en el projecte R+D «**Infància i participació. Diagnòstic i propostes per a una ciutadania activa i inclusiva als municipis espanyols**», liderat per la Universitat de Barcelona i en el qual també participen la Universitat Nacional d'Educació a Distància de Madrid, la Universitat

de Sevilla i la Universitat de la Corunya. L'objectiu principal d'aquesta investigació és progressar en l'exercici de la participació de la infància a la ciutat i en la seva inclusió com a ciutadania activa.

★ Hem fet una revisió dels projectes disponibles al nostre **Banc d'Experiències** que permet millors resultats en la cerca. Us convidem a consultar les iniciatives de les ciutats associades a: www.edcities.org/ca/banc-experiencies/

★ Hem col·laborat amb CGLU en la redacció del tercer informe sobre **Els governs locals i la concreció dels objectius de desenvolupament sostenible**, en concret, en l'**ODS 4**, el qual es va presentar el 15 de juliol a Nova York en el marc del **Fòrum Polític d'Alt Nivell de les Nacions Unides**. L'informe recull un ampli repertori d'iniciatives que duen a terme més de 30 ciutats de l'AICE, que il·lustren que els governs locals són importants nodes d'innovació en educació formal, no formal i informal.

© CGLU

entrevista

Dra. Claudia Sheinbaum Pardo

Alcaldessa de la Ciutat de Mèxic

El lema en què s'inscriu el seu programa de govern és «Ciutat innovadora i de drets», per què aquest lema?

Innovar representa la possibilitat de combinar creativitat i coneixement. En aquest sentit, es pretén que a la ciutat es promogui la utilització dels avenços en el coneixement, la tecnologia, les arts, etc. per millorar la qualitat de vida de la ciutadania; la innovació també representa el reconeixement de la riquesa històrica que hem heretat. Volem innovar en l'àmbit ambiental i social, en l'atenció de problemes a partir de solucions creatives.

Per això, s'està treballant per assegurar el dret a l'educació per a tothom, l'accés als serveis públics de qualitat, l'habitatge digne, la mobilitat, la llibertat d'expressió i nivells de benestar essencials per a qualsevol individu. Emfàticament, s'està pugnament per garantir els drets dels infants i adolescents, de les persones amb discapacitat, de les persones adultes grans, dels pobles i les comunitats indígenes, de les dones i de la població LGBTTLI.

Com a dona electa de la Ciutat de Mèxic, les polítiques d'equitat de gènere tenen un pes important en el seu programa de govern. Com reduiran aquestes desigualtats presents en la societat i el Govern?

Ser la primera alcaldessa electa del Govern de la CDMX és un compromís amb la defensa dels drets humans de les dones, el combat contra la misogínia i contra totes les formes de violència de gènere, i també per treballar en la formació d'una ciutat inclusiva; és indispensable

escurçar les desigualtats i brindar oportunitats de desenvolupament per a tots i totes.

La Ciutat de Mèxic és avantguardista en matèria de promoció dels drets de les dones i de reconeixement de famílies diverses. No obstant això, es continuarà treballant amb energia per eradicar la violència de gènere, fer justícia en el cas dels feminicidis, disposar d'accions educatives per a la prevenció de l'embaràs adolescent i promoure l'autonomia econòmica de les dones i el seu apoderament en la societat actual.

Per això mateix, es buscarà la transformació del que avui és la Secretaria de les Dones, per donar-li més estatus i envergadura a les seves accions amb més facilitats per a l'accés a recursos i capacitat d'operació. La mateixa conformació del gabinet de Govern representa una clara mostra que hi ha una ferma convicció per treballar per una societat igualitària.

Vostè planteja la necessitat de construir una nova relació amb la ciutadania i una gestió de govern en què participin els habitants. Com s'està materialitzant aquest govern obert i participatiu?

Resulta essencial que en un govern democràtic hi hagi canals de comunicació i participació de la ciutadania en la presa de decisions que tinguin impacte en les seves condicions de vida. Un exemple en són les audiències públiques, que constitueixen un espai permanentment obert, en el qual com a alcaldessa atenc, escolto i dono suport personalment a les demandes i peticions de la ciutadania.

En paral·lel, s'han enfortit les estratègies i els mecanismes per a l'atenció ciutadana, a fi de millorar l'atenció que brinden les dependències i alcaldies a la població, en matèria de denúncies, peticions i sol·licituds. En aquest sentit, el Govern de la Ciutat de Mèxic, a través de l'Agència Digital d'Innovació Pública (ADIP), ha generat la plataforma del Sistema Unificat d'Atenció Ciutadana (SUAC), que funcionarà les 24 hores els 365 de l'any i podrà fer un seguiment puntual de les sol·licituds de la ciutadania.

L'ús i gaudi de l'espai públic per part de la ciutadania és un indicador de la percepció de seguretat a la ciutat. Quines línies d'acció s'estan impulsant per reduir la inseguretat i retornar els carrers a les persones?

El *Programa de Cuadrantes* és una estratègia

de combat contra la delinqüència i de més proximitat entre la ciutadania i els cossos de seguretat ciutadana. S'ha instrumentat per generar una acció policial més eficaç, així com una supervisió més efectiva sobre cadascun dels elements i equips de les corporacions policials; amb això s'aconsegueix més seguretat per als qui viuen i transiten a la capital del país. A més a més, amb l'estratègia de «Sí al desarmament, sí a la pau» es busca la disminució dels alts índexs de violència, generant consciència en la població sobre els riscos de disposar d'armes de foc. S'han iniciat un seguit de transformacions al Centre de Comandament, Control, Còmput, Comunicacions i Contacte Ciutadà de la Ciutat de Mèxic (C5), en benefici d'una millor atenció a la prevenció i el control de conductes delictives. No obstant això, resulta indispensable emprendre una àmplia estratègia de formació i professionalització dels cossos de seguretat ciutadana que permeti disposar d'elements de seguretat més preparats i sensibilitzats en l'atenció i protecció de la ciutadania, així com per a un combat més efectiu de la delinqüència.

A través de les polítiques públiques s'educa la ciutadania. Quins valors desitja transmetre el seu Govern?

Els valors són característiques positives de gran importància que ens ajuden a ser millors tant individualment com socialment. A la Ciutat de Mèxic s'han establert eixos prioritaris de gestió, com ara: a) igualtat de drets, b) ciutat sostenible, c) zero agressió i més seguretat, d) més i millor mobilitat, e) capital cultural d'Amèrica i f) innovació i transparència. Es pretén que la concreció d'aquests eixos en les accions de govern es tradueixin en una cultura de valors que són importants per a una convivència social harmoniosa. Sense els valors com a referència davant la nostra manera d'actuar individual i vers els altres, les relacions humanes s'afebleixen, ja que no alberguen criteris comuns per a la vida en societat. Es parteix del principi de promoure i treballar perquè el respecte, la justícia, la tolerància, l'equitat, l'honestedat i el benestar, entre d'altres, garanteixin les condicions bàsiques indispensables per a la convivència sana i pacífica de la nostra societat.

Més informació a www.edcities.org

Foto: EneasMX - CC BY-SA 4.0

experiència

“Escola Oberta de la Ciutadania”, una aposta de Vitòria–Gasteiz

Amb 250.051 habitants, Vitòria–Gasteiz és una ciutat situada al nord d'Espanya, enclavada en un entorn de gran riquesa biològica i amb una elevada qualitat de vida. Mostra d'això és que la ciutat va rebre el títol de Capital Verdà Europea l'any 2012. La seva economia té un fort component industrial i un destacat desenvolupament dels serveis avançats.

El 2016, l'Ajuntament de Vitòria–Gasteiz va posar en marxa l'Escola Oberta de la Ciutadania com a espai de trobada que ofereix formació amb l'objectiu de fomentar la participació ciutadana, donant a conèixer els diferents canals de participació i apropant la institució a la ciutadania.

L'Escola Oberta de la Ciutadania pretén arribar al màxim nombre de persones de perfils diferents: entitats socials, personal tècnic municipal, responsables polítics i ciutadania a títol individual. Per això, el programa està elaborat per i per a ells i elles.

S'aposta per una metodologia flexible i creativa que combina diferents formats. Algunes activitats estan adreçades a la capacitat, d'altres, a l'experimentació, la recerca, la comunicació, l'avaluació o la proposta d'idees noves. Totes aquestes activitats es plantegen com a espais de trobada i relació, on és possible compartir, col·laborar i arribar a acords.

Alguns exemples d'activitats són: dinàmiques participatives, ponències o conferències, taules rodones, jornades d'intercanvi d'experiències, tallers pràctics per treballar

habilitats socials que promouen la convivència, xerrades i tallers per a associacions amb la finalitat de fomentar la vida associativa i facilitar la gestió i la realització de tràmits administratius, etc. També s'emmarca entre les seves activitats la iniciativa «Coneix el teu ajuntament», que mira d'acostar la ciutadania al funcionament municipal i als canals de participació ciutadana: jornades de portes obertes, cites amb responsables tècnics, sessions informatives, entre d'altres.

L'Escola Oberta de la Ciutadania es gestiona des del Servei de Participació Ciutadana de l'Ajuntament amb l'ajuda d'una secretaria tècnica, i hi col·laboren més de 24 serveis municipals, altres institucions públiques i/o privades, així com diverses associacions i persones de referència procedents de l'àmbit universitari.

Una proposta que fomenta la construcció d'una ciutadania compromesa amb la seva comunitat, que participi en les polítiques municipals.

Les persones que han participat en les activitats han mostrat un alt grau de satisfacció. A més, s'ha anat ampliant l'oferta de cursos per respondre a diferents interessos, la qual cosa ha permès diversificar i ampliar els públics.

Gràcies a aquesta iniciativa, s'està avançant en la modernització de la gestió pública orientada vers una transparència més gran de les institucions i més participació ciutadana en aquestes.

Presenta: Ajuntament de Vitòria–Gasteiz
Contacte: Sr. José Luis Pérez Gómez, Director del Departament de Participació ciutadana, Transparència i Centres cívics
e-mail: kotelo@vitoria-gasteiz.org

